

Kønsidentitet i litteraturen

Simon Fougt
Cand.pæd., syfo@zyssinc.dk - sifoliteratur.dk
Adjunkt i dansk, Læruddannelserne Metropol

Program

- ▶ Intro
- ▶ Manden
- ▶ Herman Bang: *Fratelli Bedini* (uddrag)
- ▶ Kvinden
- ▶ Amalie Skram: *Forrådt* (uddrag)
- ▶ Kort oplæg om mandeidentitet og kvindeidentitet
- ▶ Præsentationen af bogen og udviklingen i køn
- ▶ Afgangsprøverne
- ▶ Debat om køn og litteraturens rolle – oplæg til skriftlig fremstilling

Manden

Kønnet

Simon Fougt
Cand.pæd., syfo@zyssinc.dk - sifoliteratur.dk
Adjunkt i dansk, Læruddannelserne Metropol

Manden

- ▶ Synonymer?
 - ▶ Herre
 - ▶ Homie
 - ▶ ...
- ▶ Denotation og konnotation
- ▶ Vittigheder om mænd?
- ▶ Hvad er en "rigtig" mand?
- ▶ Hvordan opfattes manden i dag?

Marc Chagall: *The Juggler*, 1943

Fratelli Bedini

Herman Bang, 1885
Bearbejdet uddrag

Simon Fougt
Cand.pæd., sifo@zyssinc.dk - www.zyssinc.dk
Adjunkt i dansk, Læruddannelserne Metropol

Fratelli Bedini, 1885

- ▶ Resumé, genfortælling og højtlesning
- ▶ Stemningerne
- ▶ Øjne
- ▶ Personkarakteristik af Giovanni og Batty

Fratelli Bedini

- ▶ Hvilken stemning er dominerende i teksten?
 - Hvad skaber denne stemning? (handling, replikker, miljø, sprog)
- ▶ Tæt på øjnene.
 - Hvilken rolle spiller øjnene i forhold til historiens handling?
- ▶ Personkarakteristik af Giovanni og Batty
 - *Personkort: Citater og ord fra teksten, der direkte eller indirekte beskriver personer*
- ▶ Mandeidentitet?
- ▶ Periodens betydning?

Fratelli Bedini

- ▶ Svær tekst
- ▶ Læs højt før egen læsning
- ▶ Førlæsningen

Fratelli Bedini

- ▶ Frarådet udgivelsen af *Excentriske noveller*
- ▶ Georg Brandes:
 - Perversitet og mangel på sund maskulinitet forårsager alvorlige misdannelser i Bangs skrifter*

Kvinden

Kønnet

Simon Fougt
Cand.pæd., syfo@zyssinc.dk - sifosider.dk
Adjunkt i dansk, Læruddannelserne Metropol

Kvinden

- ▶ Synonymer?
 - ▶ Kone
 - ▶ Kælling
 - ▶ ...
- ▶ Denotation og konnotation
- ▶ Vittigheder om kvinder?
- ▶ Hvad er en "rigtig" kvinde?
- ▶ Hvordan opfattes kvinden i dag?

Forrådt

Amalie Skram, 1892
Bearbejdet uddrag

Simon Fougt
Cand.pæd., syfo@zyssinc.dk - sifosider.dk
Adjunkt i dansk, Læruddannelserne Metropol

Sædelighedsfejden

- ▶ Bjørnstjerne Bjørnson: En handske
 - *Også mænd i seksuel afholdenhed før ægteskabet*
- ▶ Georg Brandes:
 - *Også kvinder må gøre sig seksuelle erfaringer før ægteskabet*
- ▶ August Strindberg:
 - *Det eneste, kvinder er bedre til end mænd, er at føde børn*
- ▶ Den store nordiske krig om seksualmoral
 - *Hvad kan kønnene tillade sig?*
 - *Hvad kan man tillade sig at skrive?*
 - *Kvindens position i samfundet?*

Forrådt, 1892

- ▶ *Resumé, genfortælling og højtlesning*
- ▶ Norske ord og ordstilling
- ▶ Personkarakteristik af Ory
 - Orys forældre
 - Kaptajn Riber
- ▶ Tekstens sympati

Forrådt

- ▶ Personkarakteristik Ory
- ▶ Personkarakteristik af Orys forældre
- ▶ Personkarakteristik af Kaptajn Riber
 - ▶ *Personkort: Citater og ord fra teksten, der direkte eller indirekte beskriver personer*
- ▶ Tekstens sympati?
- ▶ Kvindeidentitet?
- ▶ Bidrag til Sædelighedsfejden?

Sædelighedsfejden

- ▶ Hvor er vi i dag?
- ▶ Musikvideoer – Sædelighedsdebat 2011?
- ▶ Jooks: Hun vil ha' en rapper
http://www.youtube.com/watch?v=-y_y2Bn2ndU
- ▶ Burhan G: Tættere på himlen
<http://www.youtube.com/watch?v=pArLmSakOYI>

KVINDE- & MANDEIDENTITET i litteraturen

Simon Fougt
 Cand.pæd., sifo@zyssinc.dk - sifo@zyssinc.dk
 Adjunkt i dansk, Læruddannelsesnet Metropol

Kvindeidentitet i litteraturen

- ▶ Kvinden har haft noget at kæmpe for
 - Giftemål
 - 1875: Universiteterne
 - 1880: Gifte kvinder får råderet over egen indtjening
 - 1903, 1908 og 1915: Stemmeret
 - 1922: Fælles forældreret over børn
 - 1960'erne: Arbejde
 - 1961: Tilladt for børn at bære moders efternavn
 - Løn
- ▶ Frigørelse og ligestilling
- ▶ Rigt udbud af muligheder i litteraturen

Mandeidentitet i litteraturen

- ▶ Manden har **ikke** haft noget at kæmpe for
 - Pål Dahlerup: Den vestlige verden er patriarkalsk
 - Det dominerende køn
 - Beskytter og forsørger
 - Den postmoderne mand
 - En rigtig mand
- ▶ Manden har søgt efter måder at være rigtig mand på
- ▶ Manglende retning
- ▶ Pikstormerne...

BOGEN

Opbygning og indhold

Simon Fougt
Cand.pæd., sifo@zyssinc.dk - www.zyssinc.dk
Adjunkt i dansk, Læruddannelserne Metropol

Bogens opbygning

Herrer & homies

- ▶ Forord
- ▶ Mandesyn
- ▶ Folkevisernes mænd
 - Tyge Hermanson, ca. år 1300
- ▶ Grænsesøgeren Herman Bang
 - Fratelli Bedini (uddrag), 1885
- ▶ Løgneren Martin A. Hansen
 - Løgneren (uddrag), 1950
- ▶ Pikstormeren Arnth Louw Vestergaard
 - Hva' er du da ikke jomfru længere?, 2000
- ▶ Iscenesætterne Jooks – og L.O.C.
 - Hun vil ha' en rapper, 2009
 - Nyt fra Vestfronten 3, 2009

Når kønnene mødes – debatoplæg om kønsroller
Evaluering

Koner & kællinger

- ▶ Forord
- ▶ Kvindesyn
- ▶ Hedeforfatteren St. St.Blicher
 - Høsekræmmeren (uddrag), 1829
- ▶ Sædelighedsfejderen Amalie Skram
 - Forrådt (uddrag), 1892
- ▶ Historiefortælleren Karen Blixen
 - Ringen, 1958
- ▶ Feministen Vita Andersen
 - Hun ser godt ud, 1977
- ▶ Mesterantyderen Helle Helle
 - Mere kaffe?, 2000

Bogens opbygning

▶ Billedmaterialet:

- Kvindeidealer og mande-idealer gennem tiden
- Inspiration til og udgangspunkt for diskussioner
- Direkte udgangspunkt

Persil: Reklame, ca. 1930

Jonathan Draken: *To the rescue*, 2009

KØNNE AFGANGSPRØVER

A-prøven og B-prøven

Simon Fougt
Cand.pæd., sif@zyssinc.dk - sif@zyssinc.dk
Adjunkt i dansk, Læruddannelserne Metropol

Køn til afgangsprøven

- ▶ A-prøven – paralleltekster
 - Ukendt prøveoplæg, passende omfang (mindst 4 til sidste elev, 1 x genbrug)
 - Sammenhæng med pensum
 - En tekst
 - Gemme en god tekst til prøven
- ▶ B-prøven – fordybelsesområder
 - Trække et fordybelsesområde (mindst 4 til sidste elev, 1 x genbrug)
– fx *kønsidentitet*, *mandesyn*, *kvindesyn* osv.
 - Tydelig binding: Genre, periode, tema osv.
 - Tekstvalg i samråd med læreren
 - I særlige tilfælde to kortere tekster (endeligt tekstvalg)
 - 10 lektioners forberedelse – afsøgningsfase
 - Synops

NÅR KØNNENE MØDES

Debat om kønsroller og litteratur

Simon Fougt
Cand.pæd., sifo@zyssinc.dk - sifo.net
Adjunkt i dansk, Læruddannelserne Metropol

Når kønnene mødes

- ▶ Litteratur er én måde at debattere kønsroller på
- ▶ Der findes mange andre
- ▶ Fordele og ulemper
- ▶ Bogen præsenterer et udsnit af litteraturen
- ▶ Er der forskel på kønsopfattelsen i litteraturen og i virkeligheden?
- ▶ Hvordan ser det ud om 50 år?

Når kønnene mødes

- ▶ Skriv et skarpt debatindlæg til en landsdækkende avis om kønsroller i dag
- ▶ Udgangspunkt i citater

Når kønnene mødes

► Debatoplæg om kønsroller – citater

- *Mænd er vant til et dobbeltliv. De bliver født af kvinder og opdraget af kvinder. De har altid levet i både mænds og kvinders verden. Kvinderne er først ved at lære det.*
Connie Bork, forfatter og debator, 1996. I *Den ny kvindelighed*
- *Giv Deres hustru egne penge til sit personlige forbrug, så rigelige som muligt og betragt dem som lønnen for hendes stilling som husmoder.*
Emma Gad, forfatter og dramatiker, 1918. I *Takt og Tone - Hvordan vi omgås*
- *Man kan sagtens være en hård banan og gå til selvudvikling og coaching samtidig.*
Bibbe Lindsted Hansen, journalist, 2009. I *MetroPress* d. 21. august
- *Jeg bryder mig ikke om Alt for Damerne-kvinder. Det er sådan nogle, der synes, det er synd for dem og altid brokker sig over, at der ikke er ligestilling, og så bliver de pissesure, hvis man ikke hjælper dem med alt muligt.*
Jes Dorph-Petersen, studievært, 2001. I *Politiken* d. 16. september 2001
- *Hustruen vil i reglen være den yngste, den mindst erfarne, og derfor vil manden naturligt tage føringen i ægteskabet.*
Eva Henner Hansen, forfatter, 1948 "Ægteskabets psykologi" I *Den moderne kvinde og hendes hjem*
- *... drengebørn i gennemsnit deltager 28 min. pr. uge i husarbejdet, mens piger deltager med to timer og sytten minutter*
Fra *Børn & Børne* 2002: *Udsag: "I hverdagsfeminisme i det 21. århundrede"*
- *Danmark er det sted i verden, hvor mændene laver flest timers husligt arbejde i forhold til kvinderne.*
Resultat af undersøgelse ved Universitetet i Stavanger

SPØRGSMÅL?

Simon Fougt
Cand.pæd., sysson@zyssinc.dk - sifoskole.dk
Adjunkt i dansk, Lærereuddannelserne Metropol

TAK FOR I DAG

Simon Fougt
Cand.pæd., sysson@zyssinc.dk - sifoskole.dk
Adjunkt i dansk, Lærereuddannelserne Metropol